

Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 21.01.2026 nr 8-1/482-1, JDM/26-0088/-1K

Meie 10.02.2026 nr 2-3/221-2

**Riigi info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste
arendusprojektide määruse eelnõu
kooskõlastamine**

Austatud minister

Kooskõlastame määruse eelnõu „Riigi info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste arendusprojektide määrus“ märkustega arvestamisel.

Nõustume, et oluline on tagada riigi IKT-kulude läbipaistvus, vältida dubleerimist ning suurendada avalike vahendite kasutamise tõhusust ja mõjusust. Samas tuleb enne määruse jõustamist täpsemalt läbi mõelda kogu protsess ja selle rakendamine, et hinnata kaasnevat administratiivset koormust ning vältida ebavajalikku aruandlust. Lahendus peab toetama paremat IKT-juhtimist, mitte suurendama tarbetult bürokraatiat ega aeglustama arenduste elluviimist. Palume senisest laiemat ja sisukat kaasamist, et ühiselt kujundada selge arusaam eesmärkidest, rollidest ja vastutusest ning tagada lahenduste sujuv ja toimiv rakendamine praktikas.

- 1) Juhime tähelepanu, et eelnõus ei ole hinnatud selle mõju avalikule sektorile, vaid on piiratud üksnes Justiits- ja Digiministeeriumi (JDM) enda koormuse kasvuga, mille katmiseks on ette nähtud kolme täiendava ametikoha loomine. Eelnõus kirjeldatud protsess toob aga vältimatult kaasa täiendava halduskoormuse, eeldades ministeeriumite ja nende haldusalade regulaarset panustamist – sh materjalide ettevalmistamist, valdkondlike vajaduste esindamist ning ekspertteadmise jagamist erinevate nõukodade ja töövormide raames. Palume eelnõu seletuskirja täiendada ning välja tuua mõju avalikule sektorile tervikuna, sealhulgas kaasnev töömahu ja kulude kasv ning selgitada, kuidas on planeeritud lisanduvate kulude ja halduskoormuse katmine.
- 2) Juhime tähelepanu infohalduse ja halduskoormuse riskidele. Määrusega soovitakse kinnitada, kooskõlastada, kontrollida ja auditeerida väga suurt hulka infot (sh arendusplaanid, projektid, taotlused jm materjalid), kuid eelnõus jääb ebaselgeks, kuidas tagatakse selle info tehnoloogiline ja süsteemne haldamine. Praktikas kogutakse arendusprojektide kohta sisendit valdavalt massiivsetes, masinloetavust mitte toetavates Exceli ja Wordi dokumentides, PowerPointi esitlustes ning e-kirja teel, mis ei võimalda tõhusat andmekäitlust, läbipaistvat jälgitavust ega automatiseeritud kontrollmehhanisme.

Peame oluliseks, et arendusprojektide juhtimise protsess ei muutuks ülemääraselt bürokraatlikuks ega tooks kaasa ebaproportsionaalset halduskoormuse kasvu, mis võiks pärssida projektide elluviimise efektiivsust ja kiirust. Palume eelnõus selgemalt kirjeldada, milliste digilahenduste ja andmestandardite abil on kavandatud info kogumine, vahetamine ja järelevalve ning kuidas välditakse dubleerivat aruandlust ja käsitöömahtu suurendavaid töövooge.

- 3) Eelnõu seletuskirjas puudub detailsem kirjeldus kavandatavast menetlusprotsessist, selle etappidest ning tähtaegadest. Samuti ei ole avatud seire- ja auditeerimisprotsesside korraldus, sh auditi regulaarsus, ulatus, vastutajad ega see, milliste kriteeriumide alusel tulemusi hinnatakse. Palume eelnõu seletuskirjas selgelt täpsustada, millal ja millises dokumendis või infosüsteemis kirjeldatakse üksikasjalik protsessiraamistik, ajakava ning seiremetoodika, et osapooltel oleks võimalik hinnata eelnõu rakendamise tegelikku töömahtu ja mõjusid.
- 4) Juhime tähelepanu, et määruses välja toodud mõisted ei ole üheselt kokku lepitud ning erinevates punktides räägivad teineteisele vastu. Palume eelnõu täiendada.
- 5) Määruse § 6 punktis 1 on välja toodud mõiste dubleerimiskeeld – ei arendata uut infosüsteemi, alamsüsteemi või IKT-teenust, mis dubleerib olemasolevat riigi loodud, hallatavat ja keskeks määratud IKT komponenti, teenust või -funktsiooni. Juhime tähelepanu, et mõiste on vastuolus Digiühiskonna arengukava 2030 dokumendiga, mille üheks fookuseks on sündmuspõhiste ja proaktiivsete teenuste pakkumine. Mõiste sõnastus jätab võimaluse tõlgendamiseks, et osateenuste koondamine sündmusteenuseks või ärisündmuse põhiseks teenuseks ehk tervikteenuseks on ka dubleerimine, kuna sisaldab juba olemasolevat osateenust ning seda tüüpi teenuse kvaliteetseks koostoiimeliseks pakkumiseks on vaja kasutada kesket IKT-komponenti.
- 6) Määruse § 12 lõikes 1 on toodud, et IKT arendusprojekti algatamiseks peab ministeerium esitama JDM-ile kinnitatud ettepanekud info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud ärimuudatuste kohta. Ka antud käsitlus on ebaselge ning jääb arusaam, et igasugune selline ärimuudatus viib IKT-arendusprojekti ja vajab JDM-i kooskõlastust. Selline käsitlus mitte ainult taaskord ei välju volitusnormi piiridest, vaid on ka üleüldiselt ebamõistlik ning -vajalik.
- 7) Määruse § 13 lõikes 1 järgi peab asutus kooskõlastama riigi IKT-arenduste plaani lisatud detailsema IKT-arendusprojekti JDM-iga hiljemalt arenduse tegemisele eelneva aasta septembriks. Sellest saab järeldada, et kõik planeeritud tegevused üle riigi suunatakse iga aastasse tsükklisse, mis põhjustab pikaajaliste arenduste planeerimise äärmist keerukust. Samuti suunab otsuste tegemise järgselt üle mitmete asutuste tegevused sarnasesse ajaaknasse, mistõttu kuhjuvad samades etappides tegevused, mis põhjustavad nii avalikus kui erasektoris erinevate arendusressursside väga ebamõistlikku kasutamist. Peame seda ebamõistlikuks. Samuti on viimaste aastate pikaajaline tegevuste planeerimine näiteks taaste- ja vastupidavusraha projekti näitel kinnitanud pikaajalise eelarvelise ressursi kasutamise eelist.
- 8) Määruse § 13 lõikes 2 on toodud välja asjaolud, mille korral tuleb asutusel esitada kooskõlastamiseks taotlus JDM-le. Välja toodud nimekiri tegevustest on meie arvates ebaproportsionaalne ning ei vaja kõikides nimetatud tegevustes kesket koordineerimist. Teenuse mõistest tulenevalt peaks määruse järgi iga kohustuse või õiguse lõpetamiseks, protsessi muutmiseks jne esitada taotlus JDM-ile, mis ei ole vajalik, tekitab väga kõrget halduskoormust ning ei ole oluline määruses välja toodud eesmärgi täitmiseks.

JDM-iga kooskõlastatav informatsioon muudatuste osas peaks jääma tasemele, mil soovitakse luua uusi keskseid komponente.

- 9) Määruse § 13 lõikes 4 on välja toodud on, et IKT-arendusprojektid on alati JDM-i kooskõlastada. Määrusest jääb ebaselgeks, kuidas tagab JDM kompetentsid erinevate valdkondade projektide üle otsustamiseks.
- 10) Määruse § 13 lõikes 4 välja toodud IKT-arendusprojektide juhtimise protsess on selgelt piirav ja ei arvesta äritelli rolli ning selle kompetentsi ja olulisusega riigi teenuste juhtimisel. MKM-i põhimääruse § 11 kohaselt on ettevõtjate teenuste ja reaalajamajanduse valdkonna arendamise eest vastutus MKM-il. MKM-is on olemas kõrge valdkondlik kompetents ettevõtja teenuste arendamiseks ning reaalajamajanduse põhimõtete rakendamiseks nii asutuste kui ettevõtjate vaates.
- 11) Määruse § 13 lõigetes 5 ja 6 välja toodud tegevuste puhul ei ole välja toodud, millist tüüpi arendusprojektide puhul tuleb seda järgida ning on ebaselge kui palju pikemaks muudab punktides välja toodud nõue arendusprojektide otsuse saamist ja ellu viimist. Samuti jääb ebaselgeks, kuidas tagatakse erinevate nõukodade kompetents ja jõudlus, et tagada määruse § 13 lõikes 7 välja toodud ajalised eesmärgid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Erkki Keldo
majandus- ja tööstusminister

Marili Süld
+372 5887 3903 Marili.Syld@mkm.ee